

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

КАФЕДРА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор

з науково-методичної та
навчальної роботи

О.В. Жильцов

2015__ року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

КОЛОРИСТИКА

Галузь знань 0202 «Мистецтво»

Напрямок підготовки 6.020205 «Образотворче мистецтво»

Освітній рівень – перший (бакалаврський)

Інститут мистецтв

2015– 2016 навчальний рік

Розподіл годин звірено з робочим навчальним планом. Структура типова.
Заступник директора з науково - методичної та навчальної роботи

А.О.Таранник

Колористика: Програма навчальної дисципліни. – К.:
КУ ім. Бориса Грінченка, 2015.

Укладач: Волкова Л. М., старший викладач кафедри образотворчого мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	4
Структура програми навчальної дисципліни	
I. Опис предмета навчальної дисципліни.....	8
II. Тематичний план навчальної дисципліни.....	9
III. Програма	
<i>Змістовий модуль I. Основні поняття колористики.....</i>	<i>10</i>
<i>Змістовий модуль II. Особливості кольоросприймання.....</i>	<i>12</i>
IV. Навчально-методична карта дисципліни «Колористика».....	15
V. Плани семінарських та практичних занять.....	16
VI. Завдання для самостійної роботи.....	21
Карта самостійної роботи студента.....	23
VII. Система поточного та підсумкового контролю.....	24
VIII. Методи навчання.....	27
IX. Методичне забезпечення курсу.....	28
X. Рекомендована література	
Основна.....	29
Додаткова.....	29

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча навчальна програма з дисципліни «Колористика» є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою образотворчого мистецтва на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів напряму підготовки «Образотворче мистецтво»(професійна кваліфікація - художник) відповідно до навчального плану для всіх спеціальностей денної форми навчання.

Робочу навчальну програму укладено згідно з вимогами кредитно-модульної системи організації навчання. Програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати студент відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни «Колористика», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

Кількість годин, відведених навчальним планом на дисципліну «Колористика», становить 60 години, 2 кредити із них: 14 год. – лекції, 16 год. – практичні заняття, 4 год. – модульний контроль, 26 год. – самостійна робота.

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Дисципліна «Колористика» об'єднує базові предмети в галузі мистецтва та призначена для надання системних відомостей про колір, його фізичні та психофізіологічні властивості в аспекті проблем кольорової гармонії та естетичного й психологічного впливу кольору на людину. У навчальній програмі розглянуті узагальнені та систематизовані закономірності сприйняття кольору, які допоможуть студентам осягнути мистецтво живопису. Ці знання допоможуть студентам розвинути асоціативно-образне мислення, художню уяву, вміння спостерігати, співставляти та аналізувати колір і виявляти власну індивідуальність в образотворчості.

Метою викладання дисципліни є розвиток професійної і практичної

підготовки студентів та продовження їх образотворчої освіти у напрямку вивчення кольору як важливого фактору підвищення художньо-естетичного рівня особистості, формування національної художньої культури в мистецтві.

Мета програми досягається за допомогою включення у процес викладання дисципліни практичних занять, виконання вправ, завдань на різноманітні способи використання кольору і виявлення його головних властивостей при створенні художнього образу мистецького твору тощо.

1.2. Завдання вивчення навчальної дисципліни

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- набуття базових знань з колористики;
- ознайомлення з основними напрямками розвитку наук з колористики та сучасними досягненнями у вивченні кольору та кольорових явищ;
- засвоєння основних колористичних понять, взаємодії світла і кольору та світлових явищ як причини виникнення кольору;
- ознайомлення з фізіологічними та психологічними властивостями кольору та впливу його на людину;
- формування цілісного уявлення про художньо-естетичні та формотворчі якості кольору;
- розвиток художнього смаку та створення гармонійного кольорового зображення у композиціях;
- придбання практичних навичок в роботі з кольором в образотворчому мистецтві;
- дослідження можливостей кольору та формотворчої дії кольору оптичних ілюзій в реальному просторі;
- розкриття ролі кольору у формуванні національної культури.

1.3. Місце навчальної дисципліни в системі професійної підготовки фахівця

Навчальна дисципліна «Колористика» вивчає теорію використання кольору в різних галузях людської діяльності мистецтва і дизайну та спрямована на інші навчальні курси, в яких враховується робота з кольором, що відповідають на питання загально художнього розвитку, і на спеціальні питання образотворчості та художнього проектування у дизайні.

Знання з колористики сприяють формуванню цілісного уявлення про художньо-естетичні властивості кольору, різних прийомів використання кольору в побудові композиції, контрастів і нюансів та співвідношення кольору з іншими компонентами художньої форми, такими, як лінія, пластика, світлотінь.

Дисципліна «Колористика» є теоретичною та практичною основою образотворчої освіти, в якій інтегруються такі базові дисципліни, як «Живопис», «Композиція».

Програма курсу розроблена для студентів, чия кольорова культура і знання з кольорознавства увійдуть органічною складовою в структуру їх майбутньої творчої діяльності.

1.4. Інтегровані вимоги до знань і умінь з навчальної дисципліни

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

Знати:

- визначення основних характеристик кольору;
- основні закономірності гармонії кольору та побудови кольорових композицій;
- основи фізичної природи світла та кольору, фізіологічних основ кольорового зору, психології сприйняття кольору;
- значення кольору в предметному середовищі;

- зміст термінів та понять: «хроматичні», «ахроматичні» кольори, «колірна гама», «колірна гармонія», «колорит», «додаткові кольори» і вміти використовувати їх в майбутній професії.

Вміти:

- визначати основні і додаткові кольори, їх залежність і взаємовплив як засіб для відтворення кольорової характеристики предметів;
- використовувати закон повітряної перспективи;
- відтворювати вплив кольору на сприйняття простору;
- відтворювати цілісність зображення на завершальній стадії роботи;
- дотримуватись послідовності в роботі над зображенням;
- усвідомлювати логіку формотворення за допомогою світлотіні, кольору та його тепло-холодних властивостей;
- гармонізувати кольорові і тонові відношення різних об'єктів в єдиному кольоровому просторі;
- створювати цілісний образ, розкривати основну сутність моделі за допомогою живописної плями;
- володіти технічною свободою і розкутістю виконання за умовою міцної живописно-конструктивної побудови;
- вдосконалювати навички живописної майстерності.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

I. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс:	Напрямок підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
<p>Кількість кредитів, відповідних ECTS: <i>2 кредити.</i></p> <p>Змістові модулі: <i>2 модулі.</i></p> <p>Загальний обсяг дисципліни (години): <i>60 год.</i></p> <p>Тижневих годин: <i>2 год.</i></p>	<p>Шифр та назва галузі знань:</p> <p>Шифр та назва напрямку підготовки:</p> <p>Освітньо-кваліфікаційний Рівень: <i>«бакалавр»</i></p>	<p>Рік підготовки: <i>1.</i></p> <p>Семестр: <i>1.</i></p> <p>Аудиторні заняття: <i>30 годин,</i> з них:</p> <p>Лекції: <i>14 год.</i></p> <p>Практичні заняття: <i>16 год.</i></p> <p>Самостійна робота: <i>26 год.</i></p> <p>Модульний контроль: <i>4 год.</i></p> <p>Вид контролю: <i>ПМК.</i></p>

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ п/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин					
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Практичних	Самостійна робота	Модульний контроль
Змістовий модуль I.							
Основні поняття колористики							
1.	Колористика. Історія розвитку науки про колір. Наукові основи колористики.	6	4	2		4	
2.	Вплив світла на зміни кольору в природі та живописі (монохромія, поліхромія)	10	6	2	4	4	
3.	Натюрморт в теплій та холодній гамі	8	4	2	2	4	
4.	Кольоровий контраст та нюанс	12	6	2	2	6	2
Разом		36	20	8	8	18	2
Змістовий модуль II.							
Особливості кольоросприймання							
5.	Психофізіологічний вплив кольору на людину. Сприйняття кольору. Кольорові асоціації	10	2	2		8	
6.	Кольорова асоціативна композиція «Настрій»	2	2		2		
7.	Кольорова асоціативна композиція «Пори року»	4	4		4		
8.	Кольорова ілюзія	4	4	2	2		
9.	Колір предметного середовища. Колір та фактура	4	2	2			2
Разом		24	14	6	8	8	2
Разом за навчальним планом		60	34	14	16	26	4

ІІІ. ПРОГРАМА

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І.

Основні поняття колористики

Лекція 1. Колористика. Історія розвитку науки про колір.

Наукові основи колористика (2 год.)

Вступ. З історії розвитку науки про колір. Колористика як комплексна наука про колір, що включає систематизовані дані з фізики, фізіології, психології і охоплює різні напрями науки про колір: фізика кольору, фізіологічна оптика, кольорове бачення, колориметрія, філософія кольору, прикладне кольорознавство тощо.

Природа кольору (фізичні та хімічні основи), світло як причина виникнення кольору, природні кольорові явища, колір світла та співставлення з кольорами пігменту (фарб). Основні характеристики і властивості кольору (кольоровий тон, світлість, насиченість). Оптичне, механічне, просторове змішення кольорів та способи змішення фарб.

Художня живописна техніка, форма і колір в мистецтві (локальний та зумовлений колір, відображення та поглинання кольору та виявлення матеріальності предметів).

Розширюється коло наук, які вивчають колір (хімія, біологія, медицина тощо). Використання кольору та сучасний погляд на кольорові явища в культурі інформаційно-комунікаційних технологій.

Література: [1, 6, 8, 11, 12].

Лекція 2. Вплив світла на зміни кольору в природі та живописі (2 год.)

Монохромія, поліхромія. Колір в залежності від сонячного освітлення (місячного світла вночі). Особливості техніки нанесення фарб у створенні колориту та певного настрою пейзажу.

Образотворча функція кольору живопису (імпресіонізм).

Література: [2, 4, 13, 14, 15].

Лекція 3. Натюрморт в теплій та холодній гамі (2 год.)

Створення кольорових співзвуч форм і тла засобами поєднання контрастних кольорів й художньої виразності форми.

Суб'єктивні якості сприйняття кольору та створеного колориту (доповняльні кольори, контраст, нюанс).

Застосування різних технік традиційного живопису та експериментальних прийомів нанесення фарб, виявлення впливу фактури мазків, ритму на якість кольору і співвідношення кольорів форми і тла, створення об'ємно-просторових ефектів.

Створити кольорові зображення форм, виявляючи узагальнені світлотіньові градації форми контрастними кольорами (холодна гама кольорів).

Створити кольорові зображення форм, використовуючи кольоровий нюанс (тепла гама).

Література: [1, 6, 8, 11, 12].

Лекція 4. Кольоровий контраст та нюанс (2 год.)

Поняття "контрастні відношення" (розміру, форми, тону, кольору, фактури, напрямку та ін.). Поняття "нюансові відношення. Нюанс.

Контраст та нюанс як основні засоби досягнення художньої виразності у всіх різновидах мистецтв та дизайну. Контраст у живописі.

Колірна гармонія, колорит та світлотінь.

Характерні стани кольорових ефектів.

Сім видів різних контрастів: контраст кольорів самих по собі; контраст темного та світлого; контраст теплого та холодного; контраст протилежних кольорів; одночасний контраст; контраст насиченості; кількісний контраст.

Література: [1, 6, 8, 11, 12, 14].

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II.

ОСОБОИВОСТІ КОЛЬОРОСПРИЙМАННЯ

Лекція 5. Психофізіологічний вплив кольору на людину (2 год.)

Закономірності психологічного впливу кольорів на людину. Гете та його дослідження дієвості кольору та отримання певного емоційного заряду, система закономірностей відчуття кольорів та їх взаємовплив. Палітра кольорів та розподіл їх в залежності від емоційного спрямування. Визначення психологічних типів людей, приналежність до яких впливає на відмінність реакцій цих людей на кольори у праці Гете «До вивчення кольору».

Кольорові асоціації та їх класифікація і поділ на групи: фізичні, фізіологічні, етнічні, емоційні та ін. (Л.Миронова). До фізичних груп належать: вагові (легкі, важкі, повітряні тощо); температурні (теплі, холодні, гарячі тощо); фактурні (м'які, слизькі, колючі тощо); акустичні (тихі, голосні, музичні тощо); просторові (виступаючі, відступаючі, глибокі тощо). До емоційних груп кольорових асоціацій належать: позитивні (веселі, приємні тощо), негативні (трагічні, руйнуючі тощо), нейтральні (спокійні тощо).

Кольорова синестезія, одночасне кольорове сприйняття з іншими органами відчуття: слухом, смаком, дотиком. Музика кольору та концепція синтезу музики та кольору в творчості М-К. Чюрльоніса (А.Скрябіна та ін.). Пам'ять як підґрунтя кольорових асоціацій людини, суб'єктивного та видового досвіду людства (етносу, нації, роду тощо). Кольоровий синкретизм.

Теоретична спадщина В. Кандинського «Про духовне в мистецтві», де художник і теоретик абстрактного мистецтва, спираючись на праці психологів, фізіологів, психоаналітиків, робить висновки щодо особливостей творення, як внутрішньої необхідності художника, у якого почуття кольору та форми народжені емоціями. При з'ясуванні закономірностей психологічного впливу кольорів на людину В. Кандинський порушив питання внутрішнього руху кольорів (фарби). Образне представлення Кандинським відмінностей руху

жовтого та синього кольорів пояснює загальноприйняте трактування цих кольорів як прояв матеріального і духовного.

Визначення різних груп контрастів. Види і закони одночасного контрасту кольорів. Послідовний контраст кольорів, крайовий контраст. Значення контрасту у живопису (контраст, нюанс). Кольорова гама кольорів (холодна, тепла).

***Основні поняття теми:** кольорові асоціації, колорит, кольорова гама, контраст (сім типів), нюанс, кольорова синестезія, кольоровий синкретизм.*

***Література:** [2, 5, 7, 8, 11, 12].*

Лекція 6. Кольорова ілюзія (2 год.)

Кольорове зображення, яке підкреслює форму, змінює враження або створює ілюзію «руйнації» вибраної форми кольорово-графічними засобами, оптичним ефектом рельєфності, тримірності тощо.

Специфіка об'ємно-просторових композицій, їх структура розташування елементів (ритмічна структура, симетрія, асиметрія, статика, динаміка).

Елементи та засоби декору композиції та різноманітні підходи до створення кольорових асоціацій та образів (візерунок, фактура, колорит).

Експериментування з різними техніками та художніми прийомами у досягненні художньої виразності об'ємної композиції.

***Література:** [2, 4-6, 10, 12, 13].*

Лекція 7. Колір предметного середовища. Колір і фактура (2 год.)

Специфіка об'ємно-просторових композицій, їх структура розташування елементів (ритмічна структура, симетрія, асиметрія, статика, динаміка).

Застосування різних технік традиційного живопису та експериментальних прийомів нанесення фарб, виявлення впливу фактури мазків, ритму на якість кольору і співвідношення кольорів форми і тла, створення об'ємної композиції.

Експериментування з різними техніками та художніми прийомами у досягненні художньої виразності об'ємної композиції.

Важливим фактором, що впливає на виробниче середовище, є колірні і тонові нюанси. У художньому конструюванні малих форм (електробритв, транзисторів, авторучок, ювелірних виробів, пакуванні і т. ін.) нюансування створює високі індивідуальні якості форми виробу. Нюанс — один із найтонших засобів у палітрі як живописця, так і художника-конструктора. Нюанс використовують для уникнення монотонності, одноманітності. Завжди необхідно знайти міру нюансових відношень у кожній композиції, усвідомити, наскільки вони суттєві. Нюанс при своїй незначності повинний чітко сприйматися у зв'язку зі змістом композиції.

Література: [1, 3, 6, 7, 8, 10, 12, 15].

IV. Навчально-методична карта дисципліни «Колористика»

Разом: 60 год., лекції – 14 год., практичні заняття – 16 год., самостійна робота – 26 год., модульний контроль контроль – 4 год.

Тиждень	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
Модулі	Змістовий модуль I				Змістовий модуль II				
Назва модуля	Теорія кольору				Особливості кольоросприймання				
Кількість балів за модуль	93 балів				82 балів				
Теми лекцій	Колористика. Історія розвитку науки про колір. Наукові основи кольорознавства. (відвідування – 1 бал)	Вплив світла на зміни кольору в природі та живописі (монохромія, поліхромія) (відвідування – 1 бал)	Натюрморт в теплій та холодній гамі (відвідування – 1 бал)	Кольоровий контраст та нюанс (відвідування – 1 бал)	Психологічний вплив кольору на людину (відвідування – 1 бал)			Кольорова ілюзія (відвідування – 1 бал)	Колір предметного середовища. Колір та фактура (відвідування – 1 бал)
Теми семінарських, практичних занять		Вплив світла на зміни кольору в природі та живописі (монохромія, поліхромія) (відвідування – 2 бали, 20 балів за роботу)	Натюрморт в теплій та холодній гамі (відвідування – 1 бали, 10 балів за роботу)	Кольоровий контраст та нюанс (відвідування – 1 бали, 10 балів за роботу)	Сприймання кольору. Кольорові асоціації. (відвідування – 1 бал, 10 балів за роботу)	Кольорова асоціативна композиція «Настрій» (відвідування – 1 бал, 10 балів за роботу)	Кольорова асоціативна композиція «Пори року» (відвідування – 2 бали, 20 балів за роботу)		
Самостійна робота	Табл. 6.1 (5 балів)	Табл. 6.1 (5 балів)	Табл. 6.1 (5 балів)	Табл. 6.1 (5 балів)	Табл. 6.1 (10 балів)				
ІНДЗ									
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота № 1 (25 балів)				Модульна контрольна робота № 2 (25 балів)				
Підсумковий рейтинговий бал	175 балів (коефіцієнт успішності: $175 \div 100 = 1,75$)								

V. Плани практичних занять

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I.

Основні поняття колористики

Практичне заняття 1.

Вплив світла на зміни кольору в природі та живописі (4 год.)

План

I. Виконання практичної роботи.

Завдання на практичне заняття та етапи роботи:

1. Виконати пейзажний мотив певного природного стану відображення у воді (монохромія, поліхромія):
 - відображення у воді (поліхромія);
 - відображення у воді (монохромія).

Матеріал: папір (формат А-3), акварель, гуаш тощо.

Питання, які повинні бути розглянуті та засвоєні на занятті:

- колір в залежності від сонячного освітлення (місячного світла вночі);
- поліхромія;
- особливості техніки нанесення фарб у створенні колориту та певного настрою пейзажу;
- образотворча функція кольору живопису (імпресіонізм).

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

Література: [3, 5, 8, 11, 14].

Практичне заняття 2.

Натюрморт в теплій та холодній гамі (2 год.)

План

I. Виконання практичної роботи.

Завдання на практичне заняття та етапи роботи:

1. Створити кольорові зображення форм (фруктів), виявляючи узагальнені світлотіньові градації форми контрастними кольорами (холодна гама кольорів).

2. Створити кольорові зображення форм (фруктів), використовуючи кольоровий нюанс (тепла гама).

Матеріал: папір (формат А-3), акварель, гуаш, аплікація тощо.

Питання, які повинні бути розглянуті та засвоєні на занятті:

- створення кольорових співзвуч форм і тла засобами поєднання контрастних кольорів й художньої виразності форми;
- суб'єктивні якості сприйняття кольору та створеного колориту (доповняльні кольори, контраст, нюанс);
- застосування різних технік традиційного живопису та експериментальних прийомів нанесення фарб, виявлення впливу фактури мазків, ритму на якість кольору і співвідношення кольорів форми і тла, створення об'ємно-просторових ефектів.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

Література: [1, 6, 8, 11, 12, 14].

Практичне заняття 3.

Кольоровий контраст та нюанс (2 год.)

План

I. Виконання практичної роботи.

Завдання на практичне заняття та етапи роботи:

1. Виконати вправи і таблицю «Одночасний світловий та кольоровий контраст».
2. Вибрати природну форму (фрукти) і написати їх на різних контрастних за кольором драперіях.
3. Створити кольорові зображення форм (фруктів), використовуючи кольоровий нюанс (колір форми і тла).

Матеріал: папір (формат А-3), акварель тощо.

Питання, які повинні бути розглянуті та засвоєні на занятті:

- послідовний та одночасний контраст;

- дія контрасту на прикладі співставлення різних за світлістю хроматичних та ахроматичних кольорів з чорним і білим;
- дія контрасту при співставленні різних хроматичних кольорів;
- створення кольорових співзвуч форми і тла засобами поєднання контрастних або нюансних кольорів.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

III. Модульний контроль знань.

Література: [1, 6, 8, 11, 12, 13].

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. ОСОБОВИВОСТІ КОЛЬОРОСПРИЙМАННЯ

Практичне заняття 4.

Кольорова асоціативна композиція «Настрій» (2 год.)

I. Виконання практичної роботи.

Завдання на практичне заняття та етапи роботи:

1. Виконати вправи асоціативних композицій з певним настроєм:
 - передати хвилювання (напруження і чекання);
 - радісне хвилювання (очікування щастя);
 - сумний настрій (смуток та переживання);
 - спокій (урівноважений та лагідний стан);
 - пробудження (активність, дієвість, оптимізм тощо).

Матеріал: папір (формат А-3), акварель, гуаш тощо.

Питання, які повинні бути розглянуті та засвоєні на занятті:

- використання кольору як інструменту емоційно-естетичного впливу;
- елементи та засоби абстрактної композиції та різноманітні підходи до створення кольорових асоціацій та образів (ілюстративний та концептуальний підхід до зображення почуттів кольором);
- різні способи змішення фарб, експериментування з різними техніками та прийомами у досягненні художньої виразності композиції;

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

Література: [2, 4-6, 10, 12, 13, 15].

Практичне заняття 5.

Кольорова асоціативна композиція «Пори року» (4 год.)

План

I. Виконання практичної роботи.

Завдання на практичне заняття та етапи роботи:

1. Виконати вправи колористичної організації асоціативних композицій відповідних певному природному стану (пори року): зима, весна, літо, осінь.

Матеріал: папір (формат А-3), акварель, гуаш тощо.

Питання, які повинні бути розглянуті та засвоєні на занятті:

- колір в залежності від пори року, власних кольорових асоціацій;
- особливості техніки нанесення фарб у створенні колориту та певного настрою асоціативного образу певної пори року.
- суб'єктивні якості сприйняття кольору та створеного колориту (контраст, нюанс, холодна, тепла або комбінована гама).

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

Література: [3, 7, 11, 13, 14].

Практичне заняття 6.

Кольорова ілюзія (2 год.)

План

I. Виконання практичної роботи.

Завдання на практичне заняття та етапи роботи:

1. Створити на об'ємній формі (куб, циліндр, піраміда на вибір) кольорове зображення, яке підкреслює форму, змінює враження або створює ілюзію «руйнації» вибраної форми кольорово-графічними засобами, оптичним ефектом рельєфності, тримірності тощо.

Матеріал: папір (формат А-3), акварель, гуаш тощо.

Питання, які повинні бути розглянуті та засвоєні на занятті:

- специфіка об'ємно-просторових композицій, їх структура розташування елементів (ритмічна структура, симетрія, асиметрія, статика, динаміка);
- елементи та засоби декору композиції та різноманітні підходи до створення кольорових асоціацій та образів (візерунок, фактура, колорит);
- експериментування з різними техніками та художніми прийомами у досягненні художньої виразності об'ємної композиції.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

Література: [2, 4-6, 10, 12, 13].

VI. Завдання для самостійної роботи

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I.

Основні поняття колористики

Тема 1. Колористика. Історія розвитку науки про колір.

Наукові основи колористики (4 год.)

I. Підготовка та захист доповіді за однією з визначених тем:

1. Фізична природа світла, відкриття Ньютона про природу світла.
2. Систематика і класифікація кольорів в історичному аспекті.
3. Значення науково-дослідницьких праць з теорії кольору Леонардо да Вінчі, Ньютона, Гете.
4. Основні напрями науки про колір і світло XX-XXI ст.;
5. Оптичне, механічне, просторове змішення кольорів та способи змішення фарб в мистецтві живопису різних напрямів (імпресіонізм, пуантилізм).

II. Робота з додатковою науковою літературою:

Знайти й записати у словник значення слів: колористика, колориметрія, кольоровий спектр, кольорові системи, кольоровий тон, світлість, насиченість, оптичне, просторове та механічне змішування кольорів, кольорові моделі.

Література: [1, 6, 8, 11, 12, 15].

Тема 2. Вплив світла на зміни кольору в природі та живописі (4 год.)

План

1. Виконати розтяжки основних хроматичних та ахроматичних кольорів.
2. Виконати вправи пейзажного мотиву певного природного стану (поліхромія, монохромія).

Матеріал: папір (формат А-4), акварель, гуаш тощо.

Література: [1, 2, 4, 7, 11, 12].

Тема 3. Натюрморт в теплій та холодній гамі (4 год.)

План

1. Створити кольорове зображення форм (фруктів), використовуючи холодну або теплу кольорову гаму.
2. Вибрати природні форми (фрукти певного кольору) і зобразити їх на різних за кольором драперіях, використовуючи співвідношення тепло-холодності.

Матеріал: папір (формат А-4), акварель, гуаш тощо.

Література: [1, 6, 8, 11, 12].

Тема 4. Кольоровий контраст та нюанс (6 год.)

План

1. Виконати таблицю «Одночасний світловий та кольоровий контраст».
2. Передати кольоровий нюанс, виконавши замальовки природних форм (метеликів, птахів, риб, квітів тощо)

Матеріал: папір (формат А-4), акварель тощо.

Література: [1, 6, 8, 11, 14, 15].

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II.

ОСОБОИВОСТІ КОЛЬОРОСПРИЙМАННЯ

Тема 5. Сприйняття кольору. Кольорові асоціації. (8 год.)

План

1. Створити образні кольорові асоціації на певні музичні твори (за вибором студента)
2. Створити кольорову асоціативну композицію «Смак» (солодкий, кислий, гіркий)
3. Створити абстрактну композицію за настроєм.
4. Виконати асоціативну композицію, використовуючи пейзажні мотиви різних континентів (Африка, Азія, Європа, Америка) та відповідно до певної пори року.

5. Створити комічну та драматичну кольорову композицію використовуючи основні кольори.
6. Створити на об'ємній формі (куб, циліндр, піраміда на вибір) кольорове зображення, яке підкреслює форму, змінює враження за допомогою кольору та декору (візерунок, орнамент).

Матеріал: папір (формат А-4), акварель тощо.

Література: [1, 3, 7, 8, 10, 11, 14].

Карту самостійної роботи, де визначено форми академічного контролю, успішність (бали) і термін виконання самостійної роботи бакалаврами, подано у вигляді табл. 6.1.

Таблиця 6.1

Карта самостійної роботи студента

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль I. Теорія кольору			
Тема 1. Колористика. Історія розвитку науки про колір. Наукові основи колористика. (4 год.)	практична робота, модульний контроль, ПМК	5	I
Тема 2. Вплив світла на зміни кольору в природі та живописі (монохромія, поліхромія) (4 год.)	практична робота, модульний контроль, ПМК	5	II
Тема 3. Натюрморт в теплій та холодній гамі (4 год.)	практична робота, модульний контроль, ПМК	5	III
Тема 4. Кольоровий контраст та нюанс (6 год.)	практична робота, модульний контроль, ПМК	5	IV
Змістовий модуль II. Особливості кольоросприймання			
Тема 5. Сприйняття кольору. Кольорові асоціації (8 год.)	практична робота, модульний контроль, ПМК	10	V
<i>Разом: 26 год.</i>	<i>Разом: 30 балів</i>		

VII. Система поточного і підсумкового контролю знань

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Колористика» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 8.1, табл. 8.2.

Таблиця 8.1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№ п/п	Вид діяльності	Кількість рейтингових балів	Одиниць	Всього
1.	Відвідування лекційних занять	1	7	7
2.	Відвідування практичних занять	1	8	8
3.	Робота на практичних заняттях	10	8	80
4.	Модульна контрольна робота	25	2	50
5.	Самостійна робота	5	6	30
6.	Індивідуальна навчально-дослідна робота	-	-	-
	Всього без підсумкового контролю			175
	Всього без підсумкового контролю з урахуванням коефіцієнта			100
	Підсумковий рейтинговий бал		100	

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, екзамен.
- **Методи письмового контролю:** модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування, звіт, реферат, есе.
- **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Таблиця 8.2

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки ECTS

Підсумкова кількість балів (max – 100)	Оцінка за 4-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
1 – 34	«незадовільно» (з обов'язковим повторним курсом)	F
35 – 59	«незадовільно» (з можливістю повторного складання)	FX
60 – 67	«задовільно»	E
68 – 73	«задовільно»	D
74 – 79	«добре»	C
80 – 85	«добре»	B
86 – 91	«відмінно»	A

Загальні критерії оцінювання успішності студентів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано у табл. 8.3.

Таблиця 8.3

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння

	основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
«задовільно»	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на семінарських, практичних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань.

Реферативні дослідження та есе, які виконує студент за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на семінарських заняттях (див. п. «Захист творчих проектів»).

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

VIII. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

- *Словесні:* лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.
- *Наочні:* спостереження, ілюстрація, демонстрація.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проєктів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

- Лекції із застосуванням прозірок;
- Складання конспекту з теми модуля за заданим, або самостійно складеним планом;
- Підготовка доповідей з теми модуля;
- Розробка тестових завдань з теми модуля;
- Добір додаткового теоретичного та ілюстративного матеріалу;
- Написання реферату з теми модуля.

ІХ. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- опорні конспекти лекцій;
- навчальні посібники;
- робоча навчальна програма;
- збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів;
- засоби підсумкового контролю (комплект друкованих завдань для підсумкового контролю).
- завдання для ректорського контролю знань студентів з навчальної дисципліни «Колористика».

X. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова:

1. Иттен И: Искусство цвета / И. Иттен. – М.: Аронов, 2001. – 96 с.
2. Медведев В. Ю. Цветоведение и колористика: учеб. пособие (курс лекций) / В.Ю. Медведев. — СПб.: ИПЦ СПГУТД, 2005. — 116 с.
3. Никитина Т. А. Цветоведение и колористика. Цвет в промышленном дизайне: учеб. Пособие / Т.А. Никитина. – СПб.: Изд-во Политехн. ун-та, 2008. – 144 с.
4. Печенюк Т. Кольорознавство / Т. Печенюк. – К.: Грані-Т, 2009. – 192 с.

Допоміжна:

5. Бренда Маллон. Творческая визуализация и цвет / Бренда Маллон. – М.: Галактион, 2001. – 192 с.
6. Все о технике: Цвет. – АРТ-РОДНИК, 2002. – 144 с.: ил.
7. Гете И.-В. Об искусстве / И.-В. Гете. – М.: Искусство, 1975 – 632 с.
8. Кандинский В. О духовном в искусстве / В. Кандинский. –Л. 1990. – 61 с.
9. Купер М. Язык цвета / М. Купер. – М.: Эксмо, 2001. – 53 с.
10. Претте М.К. Как понимать искусство: Живопись. Скульптура. Архитектура. История, эпохи и стили / Мария Карла Претте, Альфонсо Де Джорджис: Пер. с итал. – М.: ЗАО "Интербук-бизнес", 2002. – 432 с.: ил.
11. Шереметева Г. Б. Семь цветов здоровья: воздействие цветом / Г. Б. Шереметева. - М. : ФАИР-ПРЕСС: Гранд, 2003. - 368 с.
12. Юрьев Ф.И. Цвет в искусстве книги / Ф.И. Юрьев. – К.: Издательское объединение "Вища школа", 1987. – 248 с.: ил.

15. Інформаційні ресурси

13. Національна бібліотека України імені В.В. Вернадського
<http://www.nbuv.gov.ua/>
14. Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В. О. Сухомлинського
www.dnpb.gov.ua/
15. Бібліотека українських підручників
<http://pidruchniki.ws/>